

T. B. M. M. (S. Sayısı : 95)

Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/462)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md.

07/101-2181/03138

30 . 6 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.6.1988 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

G E R E K Ç E

Milletlerarası düzeyde konsolosluk ilişkileri, konsolosların hukukî statüleri, görev ve yetkileri «Konsolosluk ilişkilerine Viyana Sözleşmesi»yle düzenlenmiştir. 1963 tarihli ve çok taraflı sözleşmeye ülkemiz 1975 yılında katılmıştır,

İkili konsolosluk sözleşmesi akdetmediğimiz devletlerle olan konsolosluk ilişkilerimiz, ilgili devletin de taraf olması şartıyla Viyana Konsolosluk Sözleşmesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Sözkonusu Sözleşme'ye (Sovyetler Birliği taraf olmamıştır. Bu ülke ile olan ilişkilerimizin gelişmesine paralel olarak, konsolosluk hizmetlerinin de bu doğrultuda nitelik

ve nicelik bakımından artışlar göstermesi, iki ülke arasındaki konsolosluk ilişkilerinin hukukî bir temele oturtulması ihtiyacını daha da zarurî hale getirmiştir.

Bu maksatla, Ankara'da, 27 Nisan 1988 tarihinde ülkemiz ile Sovyetler Birliği arasında Konsolosluk Sözleşmesi imzalanmıştır. Sözleşme 5 bölüm halinde 60 maddeden oluşmaktadır.

1 inci bölüm, ön hükümleri,

2 nci bölüm, konsoloslukların kurulması, konsolosluk memurlarının atanmasını, görevlerinin son bulmasını, diplomatik temsilcilikte konsolosluk işlerinin yürütülmesini,

3 üncü bölüm, kolaylıklar, ayrıcalıklar ve bağışıklıkları,

4 üncü bölüm, konsolosluk görevlerini,

5 inci bölüm, son hükümleri

Düzenlemektedir.

Bu sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

Bu sözleşme hükümleri, Viyana Konsolosluk Sözleşmesi hükümleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/462

10 . 10 . 1988

Karar No. : (1-2) 29

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 5.10.1988 tarihli Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği gibi Anlaşmanın amacı; bu ülke ile nicelik ve nitelik bakımından artış gösteren ilişkilerimizin hukukî bir temele oturtulması ihtiyacına cevap vermektir.

Tasarı Komisyonumuzca usulüne uygun şekilde görüşülmüş ve başlığı; «Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» olarak, 1 inci maddesi; «Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında

27.4.1988 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanması Uygun Bulunmuştur» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
M. Vehbi Dinçerler
Hatay

Kâtip
H. Adnan Tutkun
Amasya

Üye
Aycan Çakiroğulları
Denizli

Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur

Üye
H. Cahit Aral
Elazığ

Sözetü
M. Cavit Kavak
İstanbul

Üye
Tevfik Koçak
Ankara

Üye
T. Yaşar Gülez
Bolu

Üye
Abdulvahap Dizdaroğlu
Mardin

Üye
H. Cavit Erdemir
Kütahya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 27 Nisan 1988 tarihinde Ankara'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesi»nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

16 . 6 . 1988

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

A. Bozer

Devlet Bakanı

A. Kahveci

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Adalet Bakanı

M. O. Sungurlu

İçişleri Bakanı

M. Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. K. Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Ulaştırma Bakanı

E. Pakdemirli

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.

B. Akarcalı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

F. Kurt

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

V. Atasoy

Devlet Bakanı V.

A. K. Alptemoçin

Devlet Bakanı

M. Yazar

Devlet Bakanı

N. Kitapçı

Millî Savunma Bakanı

E. Vuralhan

Dışişleri Bakanı

A. M. Yılmaz

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

H. C. Güzel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

B. Akarcalı

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ş. Yürür

Kültür ve Turizm Bakanı

M. T. Titiz

(S. Sayısı : 95)

DIŐIŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti İle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun BulunduĐuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti İle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasında 27.4.1988 tarihinde Ankara'da İmzalanan Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
VE
SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ BİRLİĞİ
ARASINDA
KONSOLOSLUK SÖZLEŞMESİ

Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği iki ülke arasındaki dostane ilişkileri daha da geliştirmek arzusuyla ve konsolosluk konularını düzenlemek üzere bir Konsolosluk Sözleşmesi aktolunmasını kararlaştırmışlar ve aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır.

BÖLÜM - I
ÖN HÜKÜMLER

MADDE 1'
Tanımlamalar

İşbu Sözleşmede aşağıdaki deyimler,

- a) «Gönderen Devlet» Konsolosluk mensuplarını atayan Âkit Taraf,
- b) «Kabul Eden Devlet» Konsolosluk mensuplarının, ülkesi üzerinde görevini yerine getirdiği Âkit Taraf,
- c) «Konsolosluk», tüm Başkonsolosluk, Konsolosluk, Muavin Konsolosluk ve Konsolosluk Ajanlığı,
- d) «Konsolosluk Görev Çevresi», bir Konsolosluga, Konsolosluk görevlerini yerine getirmesi amacıyla tahsis edilen bölge,
- e) «Konsolosluk Şefi» bu sıfatla hareket etmekle görevlendirilmiş kişi,
- f) «Konsolosluk Menuru», gönderen Devlet tarafından Konsolosluk Şefi dahil konsolosluk görevlerini yerine getirmek üzere Başkonsolos, Konsolos, Muavin Konsolos veya Ataşe sıfatıyla görevlendirilmiş kişiler;
- g) «Konsolosluk Hizmetlisi», bir konsolosluğun idarî ve teknik hizmetlerinde istihdam edilen kişiler;
- h) «Hizmet Personeli», bir konsolosluğun iç hizmetlerinde istihdam edilen kişiler;
- ı) «Konsolosluk Mensupları» tüm konsolosluk memurları, konsolosluk hizmetlileri ve hizmet personeli;
- i) «Konsolosluk Personeli Mensubu», Konsolosluk şefi dışındaki konsolosluk memurları, konsolosluk hizmetlileri ve hizmet personeli;
- j) «Özel Personel», konsolosluk memurlarından birinin münhasıran özel hizmetinde kullanılan ve birlikte oturlan kişiler;
- k) «Aile Fertleri», bir konsolosluk mensubunun eşi ile bunların veya eşlerin reşit olmayan çocukları ve gönderen devlet mevzuatı uyarınca bakmakla yükümlü oldukları ve kendileri ile birlikte oturan ana ve babaları;
- l) «Konsolosluk Arşivleri», konsolosluğa ait tüm evrak, belgeler, yazışmalar, kitaplar, gazeteler, filmler, ses ve görüntülü bantları, resimler, kayıt defterleri ve şifre malzemesi ile bunların saklanmasına ve korunmasına yarayan her çeşit eşya;

- m) «Konsolosluk Binaları», maliki kim olursa olsun, konsolosluk şefinin ikamet-gâhı da dahil, münhasıran konsolosluk görevlerinin yerine getirilmesi için kullanılan binalar ve/veya bina kısımları, müstemlatı ve bunların üzerinde buldukları arsalar,
- n) «Vatandaş», gönderen Devlet mevzuatına göre bu Devletin uyruklüğünü haiz her kişi,
- o) «Tüzelkişi», gönderen Devlet mevzuatına göre kurulmuş ve merkezi bu Devlette bulunan kuruluşlar,
- ö) «Gemi», gönderen Devlet'in bizzat sahip oldukları da dahil, bu Devlet mevzuatına göre tescil edilmiş ve bu Devletin bayrağını taşımasına müsaade edilmiş savaş gemileri dışındaki tüm deniz taşıtları;
- p) «Uçak», gönderen Devlet'in bizzat sahip oldukları da dahil, bu Devlet mevzuatına göre tescil edilmiş ve bu Devlete aidiyetini gösterir belirtici işaret taşımasına müsaade edilmiş savaş uçakları dışındaki tüm hava taşıtları;
- r) «Âkit Taraflar», işbu Anlaşmayı imzalayan Devletler anlamına gelir.

BÖLÜM - II

MADDE 2

Konsoloslukların Kurulması ve Görev Alanları

1. Bir Konsolosluk, kabul eden Devletin ülkesinde ancak bu Devletin rızası ile kurulabilir ve idame ettirilebilir.
2. Konsolosluğun yeri, sınıfı ve Konsolosluk görev çevresi gönderen Devlet tarafından tespit olunur ve kabul eden Devletin tasvibine sunulur.
3. Bir Konsolosluğun bulunduğu yerden başka bir yerde bir muavin konsolosluk veya konsolosluk ajanlığı açılmak istendiği takdirde yine kabul eden Devletin muvafakati gereklidir.
4. Mevcut bir konsolosluğun bir bölümünü teşkil eden bir büronun konsolosluğu bulunduğu yerin dışında açılması için de keza, kabul eden Devletin muvafakati gereklidir.
5. Bir konsolosluk memuru kendi görev çevresi dışında ancak kabul eden Devletin peşin muvafakati ile vazife yapabilir.
6. Gönderen Devlet, ilgili Devletlere bildirdikten sonra bu Devletlerin muvafakati ile bir Devlet'te kurulan bir konsolosluğu diğer bir Devlet'te de konsolosluk görevlerini yapması hususunda görevlendirebilir. Gönderilen Devlet, bu muvafakatini her zaman herhangi bir sebep göstermeksizin geri alabilir.
7. Bir gönderen Devlet'in konsolosluğu, kabul eden Devlet'e usulüne uygun şekilde bildirdikten ve bu Devlet'in muvafakatini sağladıktan sonra kabul eden Devlet'te üçüncü bir Devlet hesabına Konsolosluk görevlerini yerine getirebilir. Gönderilen Devlet, bu muvafakatini her zaman herhangi bir sebep göstermeksizin geri alabilir.

MADDE 3

Konsolosluk Mensuplarının Uyraklığı

1. Äkít Taraflar, konsolosluk memuru olarak ancak kendi vatandaşlarını atayabilirler.
2. Äkít Taraflar, konsolosluk hizmetlisi, konsolosluk hizmet personeli ve özel personel olarak ancak kendi veya kabul eden devlet vatandaşlarını istihdam edebilirler.

MADDE 4

Konsolosluk Mensuplarının Çalışma Statüsü

Gönderen Devletin vatandaşı bulunan Konsolosluk mensupları, resmî görevlerinin dışında kabul eden Devletin ülkesinde ticarî veya başka hiçbir meslekî faaliyette bulunamazlar. Bu kural gönderen Devlet vatandaşı olan özel personel ve aile fertleri için de geçerlidir.

MADDE 5

Konsolosluk Şefinin Atanması

1. Gönderen Devlet, konsolosluk şefi sıfatıyla atanan bir şahsı kabul eden Devletin Dışişleri Bakanlığına bildirmek ve bu tayine dair bir atama belgesini veya bununla ilgili başka bir belgeyi bu makama hayat öyküsü ile birlikte göndermekle yükümlüdür.
2. Atama belgesi, özellikle, konsolosluk şefinin adı, soyadı, vatandaşlığı, sınıfı ile görev yapacağı konsolosluk yeri ve görev çevresine ilişkin bilgileri içerir.
3. Yukarıdaki işlemi müteakip, kabul eden Devlet, meccanen şekli ne olursa olsun bir «Buyruktu» veya başka bir muvafakat belgesi verir. Kabul eden Devlet, «Buyruktu» veya muvafakat belgesinin verilmesine değin, konsolosluk şefinin geçici olarak görevine başlamasına ve sözleşme hükümlerinden yararlanmasına rıza gösterebilir.
4. Bununla beraber, kabul eden Devlet, «Buyruktu» nun veya başka bir muvafakat belgesinin verilmesini herhangi bir sebep göstermeksizin red edebilir.

MADDE 6

Konsolosluk Şefinin Atanmasının Konsolosluk Görev Çevresindeki Makamlara Bildirilmesi

Konsolosluk şefinin, geçici de olsa, göreve başlaması kabul edilir edilmez, kabul eden Devlet, durumu konsolosluk görev çevresindeki yetkili makamlara bildirmekle yükümlüdür. Kabul eden Devlet, ayrıca, konsolosluk şefinin görevlerini yapabilmesi ve işbu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesi için gerekli tedbirleri de almakla yükümlüdür.

MADDE 7

Konsolosluk Şefinin Herhangi Bir Sebeple Görevini Yerine Getirememesi

1. Konsolosluk Şefi herhangi bir nedenle görevini ifa edemeyecek durumda kaldığı veya konsolosluk makamı geçici veya sürekli olarak boşaldığı takdirde, konsolosluk görev ve işlerinin yönetimi, konsolosluğun bir memuru, gönderen Devletin kabul eden Devlet'teki diğer bir konsolosluğunun memuru, gönderen Devletin kabul eden Devlet'teki diplomatik personeli mensuplarından birisi veya gönderen Devletin merkez teşkilâtından bir memur tarafından geçici olarak vekâleten tedvir edilebilir. Bu son halde geçici tedvir süresi bir takvim yılı içinde üç ayı geçemez. Bununla beraber, mucbir durumlar halinde, bu süre diplomatik yoldan sağlanacak müsaade ile uzatılabilir.

2. Bu şekilde görevlendirilen kişinin kimliğine ilişkin bilgiler kabul eden Devletin Dışişleri Bakanlığına bildirilir.

3. Konsolosluk görevlerini bu şekilde vekâleten yürütecek kişiye, geçici konsolosluk şefi olarak bu Sözleşmenin hükümleri uygulanır.

4. Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca, konsoloslukta görevlendirilen kabul eden Devlet nezdindeki diplomatik temsilciliğinin diploması memuru, diplomatik ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan yararlanmaya devam eder.

MADDE 8

Diğer Konsolosluk Mensuplarının Varışları, Ayrılışları, Statülerindeki Değişikliklere İlişkin Bildirim

1. Gönderen Devlet, konsolosluk şefinden başka bütün konsolosluk mensuplarının ad ve soyadlarını, uyrukluğunu, sıfatını, varışlarını, kesin ayrılışlarını, statülerindeki değişiklikleri, kabul eden Devlet'teki özel adreslerini kabul eden Devlet'in Dışişleri Bakanlığına bildirir.

2. Bunun dışında,

a) Aile fertlerinin kimlikleri ile birlikte geliş ve ayrılışları;

b) Özel personelin kimliği, göreve başlayış ve kesin ayrılışları ile bu sıfatla görevlerinin sona ermesi;

c) Kabul eden Devlet vatandaşı kimselerin konsolosluk hizmetlisi, hizmet personeli ve özel personel olarak işe alınmaları veya işlerine son verilmesi konularında gerekli bilgiler mahallî makamlara verilecektir.

MADDE 9

Konsolosluk Mensuplarının Görevlerinin Sona Ermesi

1. Bir Konsolosluk mensubunun görevinin sona ermesi ezcümle,

a) Konsolosluk mensubunun görevinin sona erdiğinin gönderen Devlet tarafından kabul eden Devlet'e bildirilmesi ile;

b) «Buyruktu» nun veya başka bir muvafakat belgesinin geri alındığının diplomatik kanaldan bildirilmesi ile;

c) Kabul eden Devlet, her zaman bir Konsolosluk memurunun istenmeyen kişi olduğunu (persona non grata) veya bir konsolosluk hizmetlisinden veya hizmet personelinden birinin istenmediğini gönderen Devlet'e, kararının nedenlerini açıklamaya yükümlü olmaksızın bildirebilir.

Bu durumda, gönderen Devlet, Konsolosluk memurunu veya uyrukluğunu haiz ise konsolosluk hizmetlisini veya hizmet personelini en kısa zamanda ülkesine geri çağırır.

Konsolosluk hizmetlisi veya hizmet personeli kendi vatandaşı değil ise bu kişilerin görevine derhal son verir.

Konsolosluk memurunun aile mensubunun kabul eden Devlet'te ikameti ve özel personelin çalışması kabul eden Devletin müsaadesi ile mümkün olur. Kabul eden Devlet bu müsaadeyi her zaman herhangi bir gerekçe göstermeksizin iptal ettiğini bildirebilir. Bu durumda, gönderen Devlet, yukarıdaki paragrafta belirtilen koşullar çerçevesinde hareket eder.

MADDE 10

Kimlik Kartları

1. Kabul eden Devletin yetkili makamları, her konsolosluk memuruna kimliğini ve sıfatını kanıtlayan bir belgeyi ücretsiz olarak kendi usullerine göre tanzim ederek verirler.

2. Bu maddenin 1. fıkrası hükümleri, kabul eden Devlet vatandaşı olmaması ve bu ülkede oturmaması kaydıyla konsolosluk hizmetlileri, hizmet personeli, özel personel ve aile fertleri için de uygulanır.

MADDE 11

Diplomatik Temsililikte Konsolosluk İşlerinin Yürütülmesi

1. Gönderen Devlet, kabul eden Devlet nezdinde akredite diplomatik temsilcilik mensuplarından bir veya bir kaçını konsolosluk işlerini yürütmekle de görevli kılabilir. Bu kişilerin kimlikleri, Dışişleri Bakanlığına yazı ile bildirilir.

2. İşbu maddenin 1. fıkrasında öngörülen konsolosluk görevlerinin diplomatik temsilciliğin mensupları tarafından görülmesi, bunların diplomatik temsilcilik mensubu sıfatıyla faydalandıkları ayrıcalık ve bağışıklıklara hatalet getirmez.

BÖLÜM — III

MADDE 12

Konsolosluk Faaliyetleri ile İlgili Olarak Konsololuğa ve Konsolosluk Memurlarına Tanınan Kolaylıklar

Kabul eden, Devlet konsolosluk görevlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli her türlü kolaylığı gösterir ve konsolosluk memurlarının resmî görevlerini ifa edebilmeleri ve bunların bu sözleşme ile bahşedilen haklar, ayrıcalıklar ve bağışıklıklardan yararlanabilmeleri için uygun tedbirleri alır.

MADDE 13

Bina ve Mesken Edinme

1. Kabul eden Devlet, kendi mevzuatı ve düzenlemeleri çerçevesinde, gönderen Devletin Konsolosluğa gerekli binaları ve/veya bina kısımlarını iktisap etmesine veya kiralamasına; bu amaçla iktisap ettiği arsalar üzerinde inşaatla bulunmasına veya mevcut binaları düzenlemesine; bunların mülkiyetini devretmesine yardımcı olmalıdır.

2. Kabul eden Devlet, keza, konsolosluk mensuplarına uygun mesken temini hususunda konsolosluğa yardımda bulunmalıdır.

3. Gönderen Devlet, yaptıracağı inşaatı veya mevcut binaların düzenlenmesinde, inşaatın şehircilik mevzuatına ve uygulanan diğer kısıtlamalara, uymak yükümlülüğünden muaf değildir.

MADDE 14

Ulusal Bayrağın ve Armanın Kullanılması

1. Gönderen Devlet, bu madde hükümleri uyarınca, ulusal bayrağını ve devlet armasını kabul eden Devlette kullanmak hakkına sahiptir.

2. Gönderen Devletin ulusal bayrağı ile arması konsolosluk binası ile konsolosluk şefinin ikametgâhının üzerine, giriş kapılarının üstüne çekilebilir ve konabilir. Gönderen Devletin ulusal bayrağı görev gereği kullanıldıkları zaman, konsolosluk şefinin taşıtlarına da çekilebilir.

3. Bu madde ile tanınan hakkın kullanılmasında, kabul eden Devletin kanunları, düzenlemeleri ve teamülleri gözönünde tutulur.

MADDE 15

Konsolosluk Binalarının Dokunulmazlığı

1. Konsolosluk binalarının dokunulmazlığı vardır. Kabul eden Devletin makamları, ancak konsolosluk şefinin, veya gönderen Devletin diplomatik temsilcilik şefinin veya bunlardan birinin yetki verdiği kişinin izniyle buralara girebilirler.

Acil koruma tedbirlerinin alınmasını gerektiren yangın veya sair felâket halinde konsolosluk şefinin muvafakati mümkün olan en kısa sürede verilecektir.

1. Kabul eden Devletin konsolosluk binalarına müsaadesiz girilmesine veya binaların tahrip edilmesine ve keza konsolosluğun huzurunun bozulmasına veya konsolosluğun onurunun kırılmasına engel olmak amacıyla gerekli her türlü tedbirleri almak gibi, özel yükümlülüğü vardır.

3. Konsolosluk binaları, mobilyaları, konsoloslukta bulunan diğer eşyalar ve ulaşım araçları hiçbir arama, el koyma, haciz veya icrai tedbire konu olamazlar.

MADDE 16

Konsolosluk Arşiv ve Belgelerinin Dokunulmazlığı

Konsolosluk arşiv ve belgelerinin nerede bulunurlarsa bulunsunlar her zaman dokunulmazlıkları vardır.

MADDE 17

Haberleşme Serbestliği

1. Kabul eden Devlet, Konsolosluğun her türlü resmî amaçla yaptığı haberleşme serbestliğine müsaade eder ve bunu korur. Konsolosluk, gönderen Devletin Hükümeti ile ve nerede bulunurlarsa bulunsunlar, diplomatik temsilcilikleri ve diğer konsoloslukları ile haberleşmede, diplomatik veya konsolosluk kuryeleri, diplomatik torba veya konsolosluk torbası, kriptö veya şifre de dahil olmak üzere, uygun göreceği her türlü haberleşme vasıtalarını kullanabilir. Bununla beraber, konsolosluk, ancak kabul eden devletin muvafakati ile telsiz cihazı koyabilir ve kullanabilir. Uzunma mahsus haberleşme yolları kullanılırsa, diplomatik temsilcilik için geçerli koşullar, konsolosluğa da uygulanır.

2. Konsolosluğun resmî haberleşmesine dokunulamaz. Resmî haberleşme deyiminden, Konsoloslukla ve Konsolosluk görevlileri ile tüm haberleşme anlaşılır.

MADDE 18

Konsolosluk Memurlarının Korunması

Kabul eden Devlet, konsolosluk memurlarına, onlara gösterilmesi gereken saygı ile muamele edecek ve onların şahıslarına, hürriyetlerine ve onurlarına yapılabilecek her türlü tecavüzü önlemek amacıyla gerekli bütün tedbirleri alacaktır.

MADDE 19

Konsolosluk Memurlarının Kişisel Dokunulmazlığı

1. Konsolosluk memurları ancak, kabul eden Devletin mevzuatına göre hürriyeti sınırlayıcı 5 yılı aşkın bir cezaya gerektiren suçlardan ötürü ve yetkili adli makâmın kararı üzerine tutuklanabilir veya gözaltına alınabilir.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen hâl saklı kalmak üzere, kesinleşmiş adli kararın uygulanması dışında, konsolosluk memurları hapsedilemez ve herhangi bir şekilde kişisel hürriyetleri kısıtlanamaz.

3. Aleyhine cezaî bir dava ikame edilen konsolosluk memuru yetkili makamların önüne çıkmak zorundadır. Bununla beraber konsolosluk memurunun resmî durumu icabı kendisine gereken saygı gösterilecek ve dava bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen hâl hariç olmak üzere, konsolosluk görevlerini yerine getirmesini en az etkileyecek biçimde yürütülecektir. Bu maddenin 1 inci fıkrasında zikredilen hallerde bir konsolosluk memurunun gözaltına alınması gerektiği takdirde, aleyhine ikame edilecek dava en kısa zamanda açılmalıdır.

4. Bir konsolosluk memurunun tutuklanması veya gözaltına alınması veya kovuşturmaya tabi tutulması halinde, kabul eden Devlet durumdan konsolosluk memurunun bağlı olduğu diplomatik misyon veya konsolosluğu en kısa zamanda haberdar eder.

MADDE 20

Yargı Bağışıklığı

1. Konsolosluk memurları ve hizmetlileri konsolosluk görevlerinin yerine getirilmesi sırasında işledikleri fiillerden dolayı kabul eden Devletin adli ve idari makamlarının yargısına tabi değildirler.

2. Bununla beraber, bu maddenin 1 inci fıkrası hükümleri,

a) Bir Konsolosluk memurunun veya bir konsolosluk hizmetlisinin açıkça veya zımnen gönderen Devletin vekili sıfatıyla akdetmediği bir mukaveleden doğan, veya,

b) Kabul eden Devlet ülkesinde bir taşıt aracının, bir geminin veya hava taşıtının sebebiyet verdiği zarar yüzünden üçüncü kişi tarafından açılan, hukuk davalarına uygulanmaz.

MADDE 21

Tanıklık Yapmak Yükümlülüğü

1. Konsolosluk mensupları adli ve idari davalar sırasında tanıklık yapmağa çağrılabilirler. Konsolosluk hizmetlileri ve hizmet personeli mensupları bu maddenin 3 üncü fıkrasında zikredilen durumlar dışında tanıklık yapmayı reddedemezler. Bir konsolosluk memuru tanıklık yapmayı reddettiği takdirde ona hiçbir zorlayıcı tedbir veya başka müeyyide uygulanamaz.

2. Tanıklığı talep eden makam konsolosluk memurlarının görevlerini yerine getirmelerini sekteye uğratmaktan kaçınmalıdır. Bu makam, mümkün olduğu her halde konsolosluk memurunun tanıklıkla ilgili ifadesini, konsolosluk mensubunun ikametgâhında veya konsoloslukta alabilir veya konsolosluk mensubunun yazılı beyanını kabul edebilir.

3. Konsolosluk mensupları, görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olaylar hakkında tanıklık yapmak veya bununla ilgili resmî yazışma veya belgeleri göstermek zorunda değildirler. Konsolosluk mensupları, keza, gönderen Devletin ulusal kanunları hakkında bilirkişi olarak tanıklık yapmayı reddetmek hakkına da sahiptirler.

MADDE 22

Ayrıcalık ve Bağışıklıklardan

Feragat

1. Gönderen Devlet, bir konsolosluk mensubu hakkında, 19, 20 ve 21. maddelerde öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan feragat edebilir. Ayrıcalık ve bağışıklıklardan feragat daima açık olmalı ve kabul eden Devlete yazılı olarak bildirilmelidir.

2. Bir konsolosluk memuru veya bir konsolosluk hizmetlisi 20. madde uyarınca yargı bağışıklığından yararlandığı bir konuda dava ikame ederse, esas talebe doğrudan doğruya bağlı herhangi bir mukabil talep hakkında yargı bağışıklığını ileri süremez.

3. Hukukî veya idarî bir dava ile ilgili olarak yargı bağışıklığından feragat, kararın uygulanmasına ait tedbirlere ilişkin bağışıklıktan da feragat edildiği anlamına gelmez. Bunlar için de ayrı bir feragat gereklidir.

MADDE 23

**Kanunî ve Kişisel Yükümlülüklerden
Bağışıklık**

Kabul eden Devlet, konsolosluk mensuplarıyla aile efradını her türlü kişisel yükümlülük ve hangi neviden olursa olsun kamu yararı hizmetleriyle, istinval, yardım ve konaklama gibi askerlikle ilgili yükümlülüklerden muaf tutacaktır.

MADDE 24

Yabancıların Kayıt ve Oturma Müsaadesinden Bağışıklık

Konsolosluk memurları ve hizmetlileri ve bunlarla birlikte yaşayan aile efradı kabul eden Devletin kanunları ve düzenlemelerinin yabancıların kayıt ve ikametleri konusunda öngördüğü bütün yükümlülüklerden muaftır.

MADDE 25

Çalışma Müsaadesi Bağışıklığı

Gönderen Devlet vatandaşı Konsolosluk mensupları, gönderen Devlete yaptıkları hizmetlerde, kabul eden Devletin yabancı işgücü kullanımı ile ilgili kanun ve düzenlemelerinin çalışma müsaade konusunda koyduğu yükümlülüklerden muaftır.

MADDE 26

Sosyal Güvenlik Rejiminden Bağışıklık

1. Bu maddenin 3. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, gönderen Devlete gördükleri hizmetler konusunda konsolosluk mensupları ve aileleri efradı, kabul eden Devlette yürürlükte bulunan sosyal güvenlik hükümlerinden muafırlar.

2. Bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen bağışıklık, münhasıran konsolosluk mensuplarının hizmetinde bulunan özel personel mensuplarına da keza aşağıdaki şartlarla uygulanır.

a) Kabul eden Devlet vatandaşı olmamaları ve kabul eden Devlette devamlı ikametgâhları bulunmaması ve

b) Gönderen Devlette veya üçüncü bir Devlette yürürlükte olan sosyal güvenlik hükümlerine tabi olmaları.

3. Hizmetlerinde bu maddenin 2. fıkrasında öngörülen bağışıklığın uygulanmadığı kişiler bulunan konsolosluk mensupları, kabul eden Devletin sosyal güvenlik mevzuatının işverene yüklendiği yükümlülüklerle uyumalıdır.

4. Bu maddenin 1. ve 2. fıkralarında öngörülen bağışıklık kabul eden Devlet mevzuatının müsaade etmesi şartıyla, bu Devletin sosyal güvenlik rejimine isteyerek tabi olabilme olanağını ortadan kaldırmaz.

MADDE 27

Akçalı Bağışıklık

1. Konsolosluk memurları, Konsolosluk hizmetlileri ve keza aileleri efradı aşağıda yazılanlar dışında, şahsî veya aynî, ulusal, bölgesel ve belediyeye ait her türlü vergi ve resimlerden muaftırlar:

a) Normal olarak eşya veya hizmetlerin fiyatına dahil edilmiş bulunan dolaylı vergiler;

b) 28. madde hükümleri saklı kalmak üzere, kabul eden Devlet ülkesinde bulunan özel taşınmaz mallara ait vergi ve resimler;

c) Bu maddenin 3. fıkrasının b bendi hükümleri saklı kalmak üzere, kabul eden Devlet tarafından tahsil olunan veraset ve intikal vergileri,

d) Kaynağı kabul eden Devlette bulunan, her türlü özel gelirlerden alınan vergi ve resimler,

e) İfa olunan özel hizmetler karşılığı olarak tahsil edilen vergi ve resimler;

f) 28 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, kayıt, malhkeme ipotek ve pul harçları.

2. Gönderen Devlet vatanıdaşı Konsolosluk mensupları ve özel personeli hizmetleri karşılığı olarak aldıkları ücretlerden dolayı vergi ve harçlardan muaftır.

3. Kabul eden Devlet vatanıdaşı, Konsolosluk mensupları ile özel personeli için Konsolosluk, bu Devlet kanun ve düzenlemelerinin gelir vergisi konusunda öngördüğü yükümlülüklerle uymak zorunda'dırlar.

4. Bir konsolosluk mensubunun veya ailesi efradının ölümü halinde kabul eden Devlet :

a) Bu ülkede iktisap edilmiş olup müteveffanın ölümü sırasında ihracı yasaklanmış bulunanlar hariç olmak üzere müteveffaya ait taşınır malların ihracına müsaade etmelidir; ve

b) Kabul eden Devlette müteveffanın konsolosluk mensubu veya konsolosluk mensuplarından birinin ailesi efradından olması nedeniyle, kabul eden Devlette bulunan taşınır malları, miras, intikâle ilişkin ulusal, bölgesel ve belediyeye ait vergi ve resimlere tabi tutmamalıdır.

MADDE 28

Konsolosluk Binalarının ve Bazı Taşınır Malların Akçalı Bağışıklığı

1. Gönderen Devletin maliki ve kiracısı olduğu konsolosluk binaları ile konsolosluk şefinin ikametgâhı yapıları özel hizmetler karşılığı bedeller dışındaki ulusal, bölgesel veya belediyeye ait tüm vergi ve her nevi harçtan muaftırlar. Bu muafiyet, sözkonusu taşınmazların iktisabına ilişkin sözleşme ve hukukî işlemlere de uygulanır.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen vergi bağışıklığı, kabul eden Devlet yasa ve düzenlemeleri uyarınca gönderen Devlete sözleşme yapan kişiye yüklenen vergi ve resimlere uygulanmaz.

3. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarının hükümleri, gönderen Devletin mülkiyetinde bulunan ve münhasıran Konsoloslukun ihtiyaçları için kullanılan taşınır mallara da uygulanır.

MADDE 29

Gümrük Muayenesinden ve Gümrük Resimlerinden Bağışıklık

1. Kabul eden Devlet, yürürlükteki kanun ve düzenlemeler hükümleri çerçevesinde, aşağıda yazılı kalemlerin girişine müsaade eder ve depolama, ulaşım ve benzeri hizmetlerle ilgili masraflar dışındaki bütün gümrük resimleri, harçlar ve bununla ilgili sair vergilerde bağışıklık tanır :

a) Konsoloslukun resmî kullanımına matuf eşyalar;

b) Yerleşme eşyaları da dahil olmak üzere, konsolosluk memurunun ve aile efradının kişisel kullanımına ait eşyalar, tüketim malları, ilgililerin doğrudan doğruya kendi kullanımları için gerekli miktarı geçmemelidir.

2. Gönderen Devlet vatandaşı Konsolosluk hizmetlileri, yerleşmelerinin ilk 6 ayında ithal etmiş oldukları eşyalar konusunda, bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

3. Eşya tanımlamasına taşıt araçları da dahildir.

4. Konsolosluk memurlarının ve bunların aile efradının yanlarındaki kişisel bagajları gümrük muayenesinden muaftırlar. Söz konusu kişiler, ancak bagajların bu maddenin, 1 inci fıkrasının (b) bendinde zikredilenlerden başka eşyalar veya kabul eden Devletin kanun ve düzenlemeleriyle ithali veya ihracı yasaklanmış veya karantina kanun ve düzenlemelerine tabi eşyalar ihtiva ettiği hususunda ciddi nedenlerin varlığı halinde gümrük muayenesine tabi tutulabilirler. Bu muayene, ancak konsolosluk memurunun veya ailesinin bir ferdinin huzurunda yapılabilir.

MADDE 30

Seyahat Serbestliği

Ulusal güvenlik nedenleriyle girilmesi yasaklanmış veya nizamla bağlanmış bölgeler ile ilgili kanun ve düzenlemeler saklı kalmak üzere, kabul eden Devlet, ülkesi üzerinde konsoloslukun bütün mensuplarına ve bunların aileleri efradına mütaka-billiyet esasları çerçevesinde yer değiştirme ve seyahat etme serbestliğini sağlar.

MADDE 31

Taşıt Araçları Sigortası

Gönderen Devletin mülkiyetinde bulunan ve konsoloslukun kullanımına matuf taşıt araçlarıyla konsolosluk mensuplarının mülkiyetinde bulunan taşıt araçları mecburi sigortaya tabidirler. Bu konuda Konsolosluk, kabul eden Devlet Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılacak bildirimlere uyacaktır.

MADDE 32

Ayrıcalık ve Bağışıklıklarla İlgili Genel Hükümler

1. Kabul eden Devlet vatandaşı olan konsolosluk hizmetlileri görevlerinin ifası dışında kabul eden Devletin yargısına tabidirler ve sadece 21 inci maddenin 3 üncü fıkrasında öngörülen bağışıklıklardan yararlanırlar.

2. Bir konsolosluk mensubunun ailesi efradı, kabul eden Devletin vatandaşı olmamaları, mutad meskenlerinin bu Devlet ülkesinde bulunmaması, kazanç getiren özel bir işte çalışmaması şartıyla bu Sözleşmede belirlenen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

3. Kabul eden Devlet bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında sözü edilen kişiler üzerinde yargı yetkisini, konsoloslüğün görevlerinin yerine getirilmesine aşırı bir şekilde sekteye uğratmaktan kaçınacak bir biçimde kullanılmalıdır.

BÖLÜM IV

KONSOLOSLUK GÖREVLERİ

MADDE 33

Görevlerin Kapsamı

Konsolosluk memuru aşağıdaki hususlarda yetkilidir;

a) Kabul eden Devlette, gönderen ve bu Devletin vatandaşlarının haklarını ve menfaatlerini korumak.

b) Gönderen Devletle kabul eden Devlet arasındaki ticari, iktisadî, kültürel, bilimsel ve turistik ilişkilerin gelişmesini kolaylaştırmak ve iki ülke arasında dostluk ilişkilerini geliştirmek.

c) Kabul eden Devletin ticari, iktisadî, kültürel bilimsel ve turistik hayatının gelişimi ve durumu konusunda her türlü meşru yollardan bilgi edinmek, bu konuda gönderen Devletin Hükümetine rapor ve ilgili kişilere bilgi vermek.

MADDE 34

Kabul Eden Devlet Makamlarıyla Temas

Konsolosluk memuru görevlerini yerine getirirken :

a) Konsolosluk görev çevresindeki yetkili mahallî makamlara;

b) Kabul eden Devletin kanun, düzenlemeler ve teamüller ile milletlerarası anlaşmaların müsaade ettiği ölçüde, kabul eden Devletin yetkili merkezi makamlarına müracaatta bulunabilirler.

MADDE 35

Kabul Eden Devlet Makamları Önünde Vatandaşların Temsili

1. Konsolosluk memuru vatandaşlarının hazır bulunmaması veya başka herhangi bir medenî haklarını ve menfaatlerini koruyamaması halinde, kabul eden Devletin kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak kabul eden Devletin mah-

kemeleri ve diğer makamları huzurunda gönderen Devlet vatandaşlarının münasip bir şekilde temsil edilmeleri için gerekli önlemleri almak yetkisini haizdir.

2. Bu maddenin 1 inci paragrafında öngörülen temsil, temsil olunan kişinin bir vekil tayin etmesiyle veya haklarını ve menfaatlerini savunmayı kendisinin üstlenmesiyle sona erer.

MADDE 36

Vatandaşların Kayıt Edilmeleri, Pasaport ve Vize Verilmesi

Konsolosluk memuru aşağıdaki hususlarda yetkilidir :

- a) Gönderen Devletin vatandaşlarının kaydını yapmak;
- b) Gönderen Devletin vatandaşlarının, vatandaşlık konusunda talep ve beyanlarını kabul etmek ve konuyla ilgili belgeleri vermek;
- c) Gönderen Devlet vatandaşlarına pasaport ve seyahat belgeleri vermek, yenilemek, değiştirmek ve iptal etmek,
- d) Kabul eden Devlet ile üçüncü Devletlerin vatandaşlarına vize vermek.

MADDE 37

Şahsî Hallerle İlgili Görevler

1. Kabul eden Devletin mevzuatının izin verdiği ölçüde, konsolosluk memuru aşağıdaki hususlarda yetkilidir;

- a) Gönderen Devlet vatandaşlarının doğum ve ölüm belgelerini düzenlemek ve tescil etmek;
- b) Müstakbel evlilerin her ikisinin de gönderen Devlet vatandaşı olmaları halinde nikâh kıymak ve ilgili belgeleri düzenlemek. Kabul eden Devletin mevzuatının gerektirmesi halinde konsolosluk kabul eden Devletin yetkili makamlarına kıyılan nikâhlar hakkında bilgi vermek.

c) Taraflardan hiç olmazsa birinin, gönderen Devletin vatandaşı olması şartıyla kabul eden Devletin kanunları uyarınca kıyılan nikâhi veya karar verilen boşanmayı tescil etmek.

d) Gönderen Devletin vatandaşlarının aile münasebetlerine ilişkin beyanlarını kabul etmek.

2. 1 inci fıkra hükümleri, ilgili kişileri, kabul eden Devlet mevzuatının öngördüğü beyanlarda bulunmak yükümlülüğünden muaf kılmaz.

3. Kabul eden Devletin yetkili makamları, idarî amaçlarla kendilerinden istenen ve gönderen Devlet vatandaşlarıyla ilgili şahsî hâl kayıtlarını suret veya örneklerini, gecikmeksizin ve ücretsiz olarak konsolostuğa gönderirler.

MADDE 38

Noterlik Görevleri

1. Konsolosluk memuru, aşağıdaki hususlarda yetkilidir :

- a) Gönderen Devlet vatandaşlarının her türlü beyanlarını kabul etmeye, düzenlemeye ve onaylamaya,

b) Gönderen Devlet vatandaşlarının vasiyetnamelerini, diğer belgelerini ve beyanlarını düzenlemeye, onaylamaya ve saklamak üzere kabul etmeye,

c) Gönderen Devlet vatandaşları arasında mukaveleleri düzenlemeye, onaylamaya ve muhafaza etmeye. Bu hüküm, kabul eden Devlette bulunan gayrimenkuller üzerindeki hakların tesisine, devrine ve iptaline ilişkin mukavelelere uygulanmaz.

d) Gönderen Devlet vatandaşlarının imzalarının doğruluğunu ve aslına uygunluğunu tasdik etmeye.

e) Gönderen Devletin veya kabul eden Devletin yetkili makamlarınca verilen bütün işlem ve belgeleri tercüme ve onaylamaya ve bu belgelerin tercümelerini, kopyalarını ve örneklerini tasdik etmeye,

f) Gönderen Devlet mevzuatına uygun olarak diğer noterlik görevlerini yapmaya.

2. Gönderen Devletin konsolosluk memuru tarafından düzenlenen, onaylanan veya aslına uygunluğu tasdik edilen bu maddenin 1 inci fıkrasında sayılan belgeler gerektiği gibi onaylanmış resmî belgeler olarak kabul edilirler ve kabul eden Devletin kanun ve düzenlemelerine aykırı olmamak şartıyla, kabul eden Devletin yetkili makamları tarafından onaylanmış veya aslına uygunluğu tasdik edilmiş belgelerle aynı isbat gücünü haizdirler ve aynı neticeleri doğururlar.

MADDE 39

Muhafaza Etmek Üzere Eşya Kabul Etme

1. Kabul eden Devletin mevzuatına aykırı olmamak şartıyla konsolosluk memuru, gönderen Devlet vatandaşlarına ait belgeler, para, kıymetli eşya ve diğer malları saklamak üzere kabul edebilir.

Sözü edilen belgeler, para, kıymetli eşya ve mallar, kabul eden Devletten, ancak bu Devletin mevzuatına uymak şartıyla çıkarılabilir.

2. Konsolosluk memuru, gönderen Devlet vatandaşları tarafından, kabul eden Devletteki ikâmetleri sırasında kaybettikleri eşyaları sahiplerine göndermek amacıyla, aynı şekilde kabul edebilir.

MADDE 40

Vesayet ve Kayyım

1. Kabul eden Devlet makamları, orada sürekli veya geçici olarak oturan gönderen Devletin bir vatandaşına vasi veya kayyım tayin edileceği hallerde, durumu öğrendikleri zaman bunu yetkili konsolosluga bildirirler.

2. Bu Sözleşmenin 35 inci maddesi hükümleri küçüklerin veya mahçurların haklarının ve menfaatlerinin muhafazası ve korunması konusunda uygulanırlar.

3. Konsolosluk memuru, vasi veya kayyım tayini, özellikle bu görevlerini yerine getirecek adayları teklif etmek konusunda kabul eden Devlet yetkili makamları nezdinde girişimde bulunabilir.

4. Küçüklerin veya mahcurların mallarının idaresinin sağlanmaması halinde, konsolosluk memuru, bu mallara idareci tayini sağlayabilir veya kabul eden Devlet yetkili makamlarından, bu amaçla gerekli tedbirlerin alınmasını isteyebilir.

5. Konsolosluk memuru, gönderen Devlet mevzuatına uygun olarak, bu Devletin vatandaşı olup kabul eden Devlette yaşayan bir küçüğün bakımını sağlayabilir.

MADDE 41

Gönderen Devlet Vatandaşlarıyla Temas

1. Konsolosluk memuru, gönderen Devlet vatandaşlarıyla temas etmeye, bunların kabul eden Devletin yetkili makamları ile ilişkilerinde, bu makamlar tarafından yürütülen işlerde yardımda bulunmaya ve onlara avukat, tercüman ve bu amaçla başka bir şahıs tutmaya yetkilidir.

2. Kabul eden Devlet, gönderen Devlet vatandaşının konsoloslukla yazışmalarını kısıtlamaz ve onun konsolosluk binalarına girişini engellemez.

3. Kabul eden Devletin yetkili makamları, konsolosluk memuruna, gönderen Devlet vatandaşlarından biri hakkında bilgi edinmek, bu vatandaşlarla irtibat kurmak ve görüşmek hususunda yardımcı olacaklardır.

MADDE 42

Hürriyetleri Kısıtlanmış Vatandaşlarla Temas

1. Kabul eden Devletin yetkili makamları, gönderen Devletin Konsolosluğunu bu Devletin vatandaşlarından birisinin, konsolosluk görev çevresinde gözetilmesine alınması, tutuklanması veya hürriyeti kısıtlayıcı diğer herhangi bir tedbire tâbi tutulması halinde en kısa zamanda ve en geç 5 gün içinde haberdar edeceklerdir. Kabul eden Devletin yetkili makamları böyle bir kişinin konsolosluğa gönderdiği mektupları gecikmeksizin iletceklerdir. Bu makamlar, ilgiliye, bu madde uyarınca sahip olduğu haklarını gecikmeden bildireceklerdir.

2. Konsolosluk memuru gözetilmesine alınmış, tutuklanmış veya herhangi bir hürriyeti kısıtlayıcı tedbire tâbi tutulmuş gönderen Devlet vatandaşını ziyaret etmek ve görüşmek veya onunla yazışmak ve savunmasının yapılmasında ona yardım etmek hakkına sahiptir. Ayrıca, hürriyeti kısıtlayıcı bir ceza çekmekte olan gönderen Devlet vatandaşının birisini ziyaret etmek hakkı da vardır. Kabul eden Devlet yetkili makamları konsolosluk memuruna, anılan vatandaşın gözetilmesine alınmasından, tutuklanmasından veya hürriyeti kısıtlayıcı herhangi bir diğer tedbire tâbi tutulmasından en geç 7 gün sonra ve bilahare makul aralıklarla ziyaret etmesine müsaade edeceklerdir.

3. Bu maddede belirtilen haklar, kabul eden Devletin kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, bu kanun ve düzenlemelerin bu hakları ilga etmemeleri koşuluyla kullanılacaktır.

MADDE 43

Vatandaşların İfade Vermeleri ve Tebligat

Konsolosluk memuru, gönderen Devlet yetkili makamlarının talebi üzerine, gönderen Devlet vatandaşlarının, taraf, şahit ve bilirkişi olarak, isteğe bağlı ifadelerini kabul etmek ve onlara adli ve gayri adli belgeleri tebliğ etmek hak ve yetkisine haizdir. Bu işlemlerin yapılmasında, zorlama vasıtalarının kullanılması veya kullanılacağı tehdidinde bulunulması yasaktır.

MADDE 44

Trafik Kazaları

Kabul eden Devletin yetkili makamları, gönderen Devlet vatandaşlarının öldüğü veya ciddi şekilde yararlandıkları bütün kazaları konsolosluk memuruna gecikmeksizin bildireceklerdir.

MADDE 45

Vatandaşın Ölümü

Kabul eden Devletin yetkili makamları, gönderen Devlet vatandaşlarının birisinin ölümünü gecikmeksizin konsolosluga bildirirler ve ölüm belgesinin bir örneğini ücretsiz olarak gönderirler.

MADDE 46

Miras ve Koruyucu Tedbirler

1. Kabul eden Devletin yetkili makamları, gönderen Devlet vatandaşlarından birinin ölmesi sonucu mirasın açılmasından ve ölenin vatandaşlığı ne olursa olsun, gönderen Devletin bir vatandaşının mirasçı, hak sahibi veya mensup mirasçı olarak ilgili olması halinde yine mirasın açılmasından konsolosluk memurunu gecikmeksizin haberdar ederler,

2. Kabul eden Devletin yetkili makamları mirası korumak ve vasiyetname ölen tarafından düzenlenmiş ise vasiyetin örneğini, sosyal sigortalardan, iradlardan, sigorta poliçelerinden ileri gelen meblağlar dahil, mirasta hakkı olanlar, bunların ikametgâhları ve buldukları yer, mirasın değeri ve muhtevası konusunda sahip oldukları bütün bilgileri konsolosluk memuruna iletmek amacıyla, kabul eden Devletin kanun ve düzenlemelerinde öngörülen gerekli tedbirleri alacaklardır.

3. Konsolosluk memuru aşağıdaki hususların yerine getirilmesini istemek hakkını haizdir :

a) Mirasın muhafazasını, mühürlenmesini ve mührün kaldırılmasını, miras yöneticisinin atanması da dahil olmak üzere mirasın korunması için tedbirlerin alınmasını ve bu işlemlere katılmasını;

b) Mirası teşkil eden malların satışını ve kendisinin hazır bulunabilmesi için bu satış için tespit edilen tarihin bildirilmesini;

4. Miras davasının veya diğer resmî işlemlerin sonunda, kabul eden Devletin yetkili makamları, konsolosluk memurunu gecikmeksizin haberdar edecekler ve borçların, vergi ve rüsumların ödenmesinden sonra mirası veya ilgili kişilere düşen payları, üç ay içinde ona göndereceklerdir,

5. Mirasın değeri önemsiz ise, konsolosluk memuru miras mallarının kendisine teslimini isteyebilecektir. Bu takdirde bunu ilgili şahıslara göndermek hakkına sahip olacaktır.

6. Konsolosluk memuru, ilgili şahıslara göndermek amacıyla gönderen Devletin kabul eden Devlette oturmayan vatandaşlarına düşen kişisel paylar ve miras, tazminat, emeklilik, sosyal sigorta, ödenmemiş ücretleri ve sigorta poliçelerinden ilgili şahıslara düşen miktarı kabul etmek hakkına da sahiptir.

7. Bu maddenin 4, 5 ve 6. fıkraları hükümlerinin uygulanması bâbında eşya ve alacakların gönderen Devlete gönderilmesi, ancak kabul eden Devletin mevzuatına uygun olarak yapılacaktır.

MADDE 47

Daimî Surette Oturmayan Vatandaşın Ölümü

1. Gönderen Devletin kabul eden Devlette oturmayan bir vatandaşının bu Devletteki yolculuğu sırasında ölmesi halinde müteveffanın malları, kabul eden Devlet yetkili makamlarınca korunacak ve özel bir usule tâbi olmaksızın gönderen Devletin konsolosluk memuruna verilecektir. Konsolosluk memuru, müteveffanın kabul eden Devlette ikameti sırasında önceden yüklediği borçları, geri verilen malların değeri ile sınırlı olmak üzere ödeyecektir.

2. 46. maddenin 7. fıkrası hükmü, bu maddenin 1. fıkrasında sözü edilen mallara da uygulanır.

MADDE 48

Gemilere Yardım

1. Konsolosluk memuru, limanlar da dahil olmak üzere, kabul eden Devletin karasularında ve iç sularında buldukları sürede gönderen Devletin gemilerine ve bu gemilerin mürettebatına her türlü yardımda bulunmak hakkını haizdir. Konsolosluk memuru gönderen Devletin gemileri ve mürettebatı üzerinde gözetim ve denetleme haklarını haizdir.

2. Kaptan veya mürettebat mensubundan biri Konsoloslukla serbestçe haberleşebilir.

3. Kabul eden Devletin yetkili makamları, konsolosluk memurunun, gönderen Devlet kanunları ve düzenlemeleri uyarınca bu Devletin gemileri ve mürettebatı ile ilgili olarak aldığı önlemlere saygı gösterirler. Konsolosluk memuru, bu görevlerini yerine getirirken, kabul eden Devletin yetkili makamlarından yardım isteyebilir.

MADDE 49

**Konsolosluk Memurlarının Gemi
ve Mürettebatına İlişkin Yetkileri**

Konsolosluk memuru, gönderen Devlet Kanunları uyarınca ve kabul eden Devletin kanun ve diğer düzenlemelerine aykırı olmamak şartıyla deniz ulaşımı ile ilgili her türlü faaliyette ve özellikle aşağıdaki konularda faaliyette bulunmak hakkını haizdir:

- a) Bir geminin vatandaşlığı, mülkiyeti ve diğer aynı haklar ile durumu ve işletilmesi ile ilgili konularda her türlü belgeyi kabul etmek, düzenlemek veya imzalamak;
- b) Gemi kaptanını veya mürettebatın diğer mensuplarını sorguya çekmek, geminin belgelerini kontrol, kabul ve tasdik etmek, gemiyle ve geminin yükü, yolculuğu ile ilgili beyanları kabul etmek ve kezâ geminin limana girişi, kalışı ve çıkışı kolaylaştıracak faaliyetlerde bulunmak;
- c) Kaptanın ve mürettebattan birinin hastanelerde tedavi görmesi veya ana yurda gönderilmesini sağlamak üzere gerekli tüm tedbirleri almak;
- d) Kaptan veya mürettebattan herhangi birine, kabul eden devletin mahkemeleri ve diğer makamları ile olan ilişkilerinde yardım etmek ve bu amaçla onlara, adli yardım ve bir tercümanın veya bir başka şahsın yardımını sağlamak.

MADDE 50

Gemide İşlenen Suçlarda Yargı Yetkisi

1. Kabul eden Devletin mahkemeleri ve diğer yetkili adli makamları yargı yetkilerini, gönderen devlet gemisinde işlenmiş suçlar söz konusu ise, ancak aşağıdaki hallerde kullanabilirler:

- a) Kabul eden Devlet vatandaşı tarafından veya ona karşı, ya da mürettebat dışındaki herhangi bir şahıs tarafından veya ona karşı işlenmiş suçlar.
- b) Kabul eden Devletin karasuları, içsuları ya da limanının huzur ve güvenliğini bozan suçlar;
- c) Kabul eden Devletin, kamu sağlığı, denizde insan hayatı kurtarma, yabancıların girişi, gümrük hükümleri, deniz kirlenmesi veya her türlü kaçakçılıkla ilgili kanun ve düzenlemelerine karşı işlenmiş suçlar;
- d) Kabul eden Devlet mevzuatına göre, en az üç yıl veya daha ağır hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren suçlar.

2. Bununla birlikte, kabul eden Devletin mahkeme ve diğer yetkili makamları konsolosluk memurunun talebi üzerine veya muvafakatıyla yargı yetkilerini gönderen Devlet gemisi içinde kullanabilirler.

MADDE 51

Kabul Eden Devlet Makamlarının Gemiye Müdahaleleri

1. Kabul eden Devletin yetkili makamları, gönderen Devlet gemisinde kaptan, mürettebattan bir başkası, bu geminin bir yolcusu veya kabul eden Devlet vatandaşı olmayan herhangi bir şahsı ziyaret etmek, tutuklamak veya gözaltına almak veya gemideki bir mala el koymak niyetinde buldukları takdirde bu tür müdahalelere

girişmeden önce, konsoloslugu, konsolosluk memurunun hazır bulunmasına imkân verecek şekilde, haberdar ederler.

Bu amaçla gönderilen duyuru kesin bir saat belirtir. Konsolosluk memuru veya temsilcisi hazır bulunmadıkları takdirde söz konusu makamlara müracaatla, olan biten hakkındaki her türlü bilginin kendilerine verilmesini isteyebilirler. Bu hükümler, kaptan veya mürettebattan birinin kabul eden Devlet makamlarınca, sorguya çekilmesi halinde de uygulanır.

2. Acil hallerde veya soruşturma kaptanın talebi üzerine yapılmışsa konsolosluk memuru soruşturma sırasında ve en kısa zamanda haberdar edilmelidir.

Konsolosluk memurunun talebi üzerine kendisine yokluğunda tamamlanmış soruşturma hakkında da bilgi verilir.

MADDE 52

İstisnai Haller

48, 49 ve 51. maddeler hükümleri kabul eden Devletin gümrük mevzuat ve düzenlemelerinin, sağlık karantinası tedbirlerinin ve kamu sağlığı, deniz kirlenmesi, liman polisi malların güvenliği ve yabancıların girmesine ilişkin diğer kontrol tedbirlerinin uygulanmasında kabul eden Devlete karşı kullanılmaz.

MADDE 53

Geminin Batması veya Avaryaya Uğraması

1. Gönderen Devletin bir gemisi, kabul eden Devletin karasuları veya içsuları dahilinde batar, parçalanır, hasara uğrar, karaya oturur, sahile vurur veya herhangi bir diğer avaryaya uğrarsa, kabul eden Devletin yetkili makamları konsolosluk memuruna gecikmeksizin haberdar edecek ve geminin, yolcuların, mürettebatın, onların mallarının ve yükün kurtarılması ve korunması için tedbirler hakkında bilgi vereceklerdir.

2. Konsolosluk memurunun talebi üzerine, kabul eden Devletin Yetkili organları, 1. fıkrada belirlenen durumla ilgili olarak alacağı önlemlerde, konsolosluk memuruna gerekli her türlü yardımı yapacaklardır:

3. Gönderen Devletin bir gemisi battığı ve mürettebatı yükü, evrakı ve gemide bulunan eşya kabul eden Devlet sahili veya yakınlarında bulunduğu ya da bu devletin limanına sürüklendiği ve ne geminin kaptanı, ne vekili ne de gemi sahibi sigorta şirketlerinin temsilcileri hazır olmadıkları veya bu eşyaların muhafazası veya müteakip varış yerleri hususunda tedbir alamadıkları takdirde konsolosluk memuru gemi sahibi hazır bulunsaydı aynı amaçla alabileceği tedbirleri almaya yetkilidir.

4. Konsolosluk memuru 3. fıkrada öngörülen tedbirleri kabul eden Devletin sahilinde veya sahili yakınlarında bulunmuş veya limanına sürüklenmiş, bir avaryaya uğramış, karaya oturmuş ya da batmış olan geminin milliyetine bakılmaksızın, bu gemiden veya yükünden gelen ve gönderen Devletin bir vatandaşına ait her türlü eşya

hakkında alabilir. Kabul eden Devletin yetkili makamları böyle bir eşyanın varlığından konsolosluk memurunu derhal haberdar edeceklerdir.

5. Avaryaya uğramış olan geminin donanımı, yükü ve erzakı kabul eden Devlet içinde kullanıma veya tüketime bırakılmamak şartıyla, gümrük veya diğer benzeri vergi ve resme konu olamaz.

MADDE 54

Gemi Mürettebatından Birinin Ölmesi veya Kaybolması

1. Gönderen Devletin bir gemisinin mürettebatının bir mensubu kabul eden Devlet içinde gemi üzerinde veya karada ölür ya da kaybolursa, kaptan veya yerine bakan kişi veya gönderen Devletin konsolosluk memuru, ölünün veya gâibin bıraktığı eşya, değerler ve diğer malların dökümünü yapmaya ve malların korunması ve terekenin tasfiyesi amacıyla devri için gerekli işlemlere girişmeye tek yetkilidirler. Ancak, ölü ya da gâib kabul eden Devlet vatandaşı ise kaptan veya yerine bakan kişi ölüm ya da kaybolmanın tespit edildiği anda eşyaların dökümünü yapar. Bu dökümün bir nüshası, malların korunması ve ihtiyaç varsa terekenin tasfiyesi için zorunlu olan her türlü girişimlerde bulunmaya yetkili olan kabul eden Devlet makamlarına verilir. Bu makamlar gönderen Devlet konsoloslüğünü bütün girişimlerinden haberdar edeceklerdir.

2. Bir konsolosluk memuru, miras konusunda, bu maddenin 1. fıkrasında sözü edilen yetkileri kullandığı hallerde, kabul eden Devletin yasa ve düzenlemelerine uymak zorundadır.

MADDE 55

Hava Taşıtları

Bu Sözleşmenin 48 - 54. maddeleri hükümleri, mümkün olduğu ölçüde, gönderen Devletin hava taşıtlarına da uygulanır.

MADDE 56

Konsolosluk Resim ve Harçları

1. Konsolosluk, kabul eden Devlet ülkesinde, gönderen Devletin düzenleme ve yasalarına uygun olarak, yaptığı konsolosluk hizmetleri karşılığında resim ve harçlar alabilir.

2. Bu maddenin 1. fıkrasında sözü edilen, konsolosluk hizmetleri için alınan bedeller, kabul eden Devletin her türlü vergi ve harcından muafır.

BÖLÜM V

GENEL VE NİHAİ HÜKÜMLER

MADDE 57

Diğer Konsolosluk Görevleri

Konsolosluk memuru, gönderen Devletin kendisine verdiği, kabul eden Devlet mevzuatının yasaklamadığı ve kabul eden Devletin karşı çıkmadığı ya da iki ülke arasında yürürlükte olan uluslararası anlaşmalarda belirtilmiş her türlü diğer görevi ifade edebilir.

MADDE 58

Kabul Eden Devletin Yasa ve Düzenlemelerine Saygı

1. Bu Sözleşme hükümleriyle ayrıcalık ve bağımsızlıklardan yararlanan bütün kişiler, ayrıcalık ve bağımsızlıklarına zarar getirmeksizin, kabul eden Devletin yasa ve düzenlemelerine saygılı olmakla yükümlüdürler. Aynı şekilde, bu Devletin İçişlerine karışmamak da bu kişilerin ödevidir.

2. Konsolosluk Binaları, konsolosluk görevleri ile bağdaşmayacak şekilde kullanılmayacaklardır.

MADDE 59

Tüzelkişilere Uygulanacak Yöntem

Bu Sözleşmenin gönderen Devlet vatandaşları hakkındaki hükümleri, tüzelkişilere uygulanır.

MADDE 60

Onay ve Yürürlük

1. Bu Sözleşme onaya tabi olacak ve onay belgelerinin teatisi tarihini izleyen otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

2. Bu Sözleşme, süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Bu Sözleşme, bildirim yoluyla, Akit Taraflardan her biri tarafından feshedilebilir. Bu halde Sözleşme, fesih gününü izleyen altı ay içinde yürürlükten kalkacaktır.

Bu hükümleri teyiden, Akit Tarafların yetkili temsilcileri bu Sözleşmeyi imzalamışlar ve mühürlerini basmışlardır.

Ankara'da 27 Nisan 1988 tarihinde iki nüsha halinde Türkçe, Rusça ve İngilizce olarak düzenlenmiş olup her üç metin de aynı şekilde geçerlidir. İşbu Sözleşmenin hükümlerinin tefsirinde görüş ayrılığı çıkması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA**

NÜZHET KANDEMİR

**SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ
BİRLİĞİ ADINA**

YU. M. VORONTSOV

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
VE
SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ BİRLİĞİ
ARASINDA
KONSOLOSLUK SÖZLEŞMESİNE EK
PROTOKOL

1. Türk tarafı Konsolosluk Sözleşmesi'nin uygulanması ile ilgili olarak konsolosluk torbaları konusunda aşağıdaki şekilde hareket edecektir :

Konsolosluk torbası ne açılabilir, ne de torbaya el konulabilir. Bununla beraber, yetkili makamlar, torbanın, resmî yazışmalar veya resmî kullanıma yönelmiş belge ve eşyalardan başka şeyler ihtiva ettiğine inanmak için ciddi nedenlere sahip oldukları takdirde, bu makamlar torbanın kendi önlerinde, gönderen Devletin yetkili bir temsilcisi tarafından açılmasını isteyebilirler. Eğer gönderen Devletin makamları talebi reddederlerse, torba çıkış yerine geri çevrilir.

Sovyet tarafı Konsolosluk Sözleşmesi'nin uygulanması ile ilgili olarak konsolosluk torbaları konusunda aşağıdaki şekilde hareket edecektir :

Konsolosluk torbası ne açılabilir ne el konulabilir ne de çıkış yerine geri çevrilebilir.

2. Konsolosluk torbasını teşkil eden paketler, niteliklerini belirten dış işaretleri taşımalıdır. Bunlar ancak resmî yazışmalar ve münhasıran resmî kullanıma yönelmiş belge veya eşyaları ihtiva edebilirler.

3. Gönderen Devletin konsolosluk kuryesi, sıfatını gösteren ve konsolosluk torbasını teşkil eden paketlerin sayısını belirten resmî belgeleri haiz olmak şartıyla, kabul eden Devlet ülkesinde diplomatik kuryenin yararlandığı haklar, ayrıcalıklar ve bağışıklıklardan aynen yararlanır. Sadece, kabul eden Devlette ikamet etmeyen gönderen Devlet vatandaşları konsolosluk kuryesi olabilirler. Bu hüküm, geçici olarak görev ifa eden ve hak, ayrıcalık ve bağışıklıkları konsolosluk torbasının muhatabına teslimi ile son bulan konsolosluk kuryesine de uygulanır.

4. Konsolosluk torbası, müsaade edilmiş bir giriş noktasına gelecek bir ticarî geminin veya uçağın kaptanına verilebilir. Bu kaptan, torbayı teşkil eden paketlerin sayısını gösteren resmî bir belgeyi haiz olmalıdır. Fakat kaptan bir konsolosluk kuryesi sayılmaz. Bir konsolosluk mensubu torbayı gemi veya hava taşıtı kaptanının elinden doğrudan doğruya ve serbestçe teslim alabilir veya aynı şekilde torbayı ona teslim edebilir.

5. İşbu Protokol Sözleşme'nin ayrılmaz bir parçasını teşkil edecektir.

Bu hükümleri teyiden **Âkit Tarafların yetkili temsilcileri** bu Protokol'ü imzalamışlar ve mühürlerini basmışlardır.

Ankara'da, 27 Nisan 1988 tarihinde iki nüsha halinde Türkçe, Rusça ve İngilizce olarak düzenlenmiş olup her üç metin de aynı şekilde geçerlidir. İşbu Protokol'ün hükümlerinin tefsirinde görüş ayrılığı çıkması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ
BİRLİĞİ ADINA

NÜZHET KANDEMİR

YU. M. VORONTSOV

